

WAARDZEGGER

ZOMER 2019

*Vernieuwde
uitgave!*

met o.a. :

- * bestuiving en zomersnoei
- * het jaar van de egel
- * 'de boom in'
- * fotoposter!
- * Kierbesluit, en dan?
- * vogelexcursie Oude Land
- * vrijwilligersdag 2019

HWL

Hoekschewaards Landschap

Colofon

Waardzegger is een uitgave van Hoeksche Waard Landschap (HWL), vereniging voor behoud en ontwikkeling van natuur en landschap in de Hoeksche Waard, opgericht in 1973.

Verschijnt ieder kwartaal
 ISSN 1389-7454
 Jaargang 12 nr. 2, oplage: 1900
 HWL-lidmaatschap € 30,00 per jaar
 IBAN-nr. NL48 INGB 0002 9980 08

Materiaal uit deze uitgave mag alleen voor niet-commercieel gebruik aangewend worden, met bronvermelding.

Ledenadministratie HWL

Postbus 1080
 3260 AB Oud-Beijerland
ledenadministratie@hw.nl

Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt

Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
 Telefoon: 0186 621 888
 Beheerder: Merijn van den Hoogenhoff
kantoor@hw.nl
 Openingstijden:
 Dinsdag t/m vrijdag 10.00 – 17.00 uur
 Zaterdag en zondag 12.00 – 17.00 uur

Nationaal Landschap Centrum

Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp
 Telefoon: 0186 653 512
 Beheerder: Karin van den Berg
nlc@hw.nl
 Openingstijden:
 Dinsdag t/m vrijdag 14.00 – 17.00 uur
 Zaterdag gesloten! Zondag 13.00 – 17.00 uur

www.hw.nl

Dagelijks bestuur

Els van Veen (voorzitter) 078 618 0691
 Bob Wiggers (secretaris) 0186 616 362
 Peter Kloot (penningmeester) penningmeester@hw.nl

Redactie

Piet Schram
 Aad Bruijnzeel
 Marcus Dekker
redactie@hw.nl

Inleveren kopij: in de eerste maand van ieder kwartaal!
 Kopij aanleveren per email, uitsluitend in MS-Word, als aparte bijlage.

Druk

Quadraat Grafimedia B.V.
Vorbereiding verzending
 Hoeksche Waard Werkt

 <https://www.facebook.com/hwlandschap>
 https://twitter.com/HW_Landschap
 <https://www.instagram.com/hoekschewaardlandschap/>

FSC logo

Redactioneel

Vóór u ligt een Waardzegger, in een nieuw jasje en samengesteld door een nieuwe hoofdredacteur. Om met het eerste te beginnen.

Het 'oude' vertrouwde A5-formaat, zoals u jarenlang gewend was, heeft zeker voordelen: handzaam op de leestafel en vooral makkelijk op te bergen, rechtop staand op de boekenplank bijvoorbeeld. Maar het formaat heeft ook z'n beperkingen. Redactioneel loop je snel tegen opmaakproblemen aan. Vooral de combinatie van veel tekst met meerdere foto's op één pagina. Gevolg is dan een compromis tussen tekst en foto's waarbij je als redacteur mensen die kopij hebben aangedragen dikwijls moet teleurstellen. Dit A4-formaat biedt per pagina viermaal zoveel ruimte om met tekst en foto's grafisch te 'stoeien'. Bovendien is de middenpagina het formaat van een kleine poster!

Om te veranderen naar een groter formaat moet je mensen overtuigen. Bovendien kost het extra geld. Een bijkomend nadeel is dat het niet zomaar dichtgestickerd kan worden verzonden; er moet ook wat omheen! Ook dat kost geld! Gelukkig heeft zich weer een nieuwe adverteerder gemeld, dus wat meer inkomsten. Na een inventarisatie van de totale kosten heeft het bestuur gelukkig 'groen licht' gegeven. En voilà: een vernieuwd kwartaalblad! Als redactie gaan we voorlopig proberen elk kwartaal 20 pagina's vol te krijgen. Naast vaste rubrieken ook een aantal vaste bijdragen van verschillende werkgroepen, bij voorkeur op een vaste plaats in dit blad; een eigen pagina dus, of misschien zelfs wel twee! Nog meer ideeën, wensen? Laat het ons weten! Ook opbouwende kritiek is welkom. Hopelijk helpt dat bij te dragen om de Waardzegger naar een nog hoger niveau te brengen.

De vernieuwing in de redactie zat er al een tijdje aan te komen. Joop had al in een eerder stadium aangegeven dat hij wilde stoppen, hij wilde gaan reizen. Maar als je geen opvolger hebt en nog steeds dit blad als 'je kindje' voelt, valt het niet mee om er zomaar mee te kappen. De tijd is nu daar dat Joop definitief het stokje van hoofdredacteurschap heeft overgedragen. Op pagina 5 staan we daar nog even bij stil.

Wat staat u te wachten in deze zomeruitgave?

Allereerst aandacht voor wijzigingen in het bestuur. Vervolgens geeft werkgroep Fruit&Sap ons inzicht in bestuiving en snoeien. Chiel Visser stelt zich voor als opvolger van het hoofd Terreinbeheer. Aandacht voor het jaar van de egel en de Krasse Knarren die zich door weer en wind niet laten ontmoedigen. Natuurgebied De Staart, welke 15 jaar bestaat, waarover een prachtig boekje is verschenen. Met werkgroep Jeugdeducatie knutselen we en gaan we zelfs 'De boom in!' Nieuw is de middenpagina, een collage van natuurfoto's van werkgroep Natuurfotografie! Een interessant artikel (deel 1) over 'Het Kierbesluit', aangeleverd door werkgroep Planologie & Milieu. Ook leuk om te weten dat HWL figureert in theatervoorstelling DeMens. Dan is er ook nog een toelichting op het cursusaanbod. Een mooi verslag van de werkgroep Excursies over de vogelexcursie in het Oude Land en een presentatie van de plantenwerkgroep. Als laatste een impressie van de geslaagde Vrijwilligersdag, de aankondiging van de Oeverloop en een overzicht van de komende activiteiten. Dit alles omlijst met wat korte nieuwtjes en wetenswaardigheden. En dat allemaal 'gepropt' in 20 pagina's!

Helaas was er (nu al!) geen plaats meer voor een paar, niet actuele of seizoensgebonden, artikelen. Jammer. Ik heb de schrijvers daarvan op de hoogte moeten stellen. Ik wens u met mijn eerste Waardzegger veel leesplezier toe.

Foto voorpagina

Provincialeweg, Heinenoord:
 Landschap Hoeksche Waard (Bas Groeneveld)

Piet

Van het bestuur

Even voorstellen

Mijn naam is **Peter Kloot** en sinds juli 2018 ben ik aangetreden als nieuwe penningmeester. Inmiddels heb ik de controle van de kascommissie en de algemene ledenvergadering goed doorstaan. De vereniging HWL is gezond en staat er goed voor en dat is natuurlijk te danken aan al die leden die netjes hun jaarlijkse contributie afdragen, maar natuurlijk ook aan de bestuursleden en bar / winkelvrijwilligers die hun uiterste best doen om geld voor de vereniging te besparen en/of binnen te halen.

Nu ik dit schrijf, is de lente alweer bijna een

maand oud en flora en fauna vernieuwen zich naar de cyclus van de seizoenen.

Ook HWL moet zich blijven vernieuwen en zoeken naar nieuwe impulsen t.b.v. het landschap en de natuur. Een voorzet is gegeven om het thema zalmvisserij bij Klein Profijt weer beter zichtbaar te maken ter lering en vermaak.

Heeft uzelf ook nog ideeën voor een natuur- of educatie project bij u in de buurt? Schroom niet om contact met ons op te nemen. Wellicht kunnen we dat realiseren.

Met vriendelijke groet.

Peter

inhoud

• Redactioneel	2
• Van het bestuur	3
• Oranje feest' op de dijken	4
• Bestuiving en zomersnoei	4
• Nieuwe terreinbeheerder!	5
• Afscheid hoofdredacteur	5
• 2019, jaar van de egel	6
• Krasse Knarren	7
• De Staart, 15 jaar!	7
• De boom in? Ja, echt!	8
• Natuurknutsel	9
• Vacaturebank	9
• Fotocollage	10-11
• Het Kierbesluit, en dan?	12
• HWL figureert in De Mens	13
• Cursussen	13
• Vogelexcursie Oude Land	14-15
• Plantenwerkgroep HWL	15
• Vrijwilligersdag 2019	16
• Oeverloop, 30-8 t/m 1-9	17
• Komende activiteiten	18

Afscheid bestuursleden

Tijdens de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering op 14 maart werd afscheid genomen van de bestuursleden **Petra Kleinendorst** en **Cees Mesker**. (zie foto) Onze voorzitter Els van Veen dankte hen uitgebreid voor hun belangrijke werk en zette hen in de bloemen. Ook kregen zij het boekje "Vlerkenstreken" van Gerard Ouweneel.

Cees Mesker diende maar liefst 18 jaar als bestuurder en nam in die tijd de portefeuille **terreinbeheer** voor zijn rekening. Petra Kleinendorst nam na 3 jaar – zoals tevoren afgesproken - afscheid als bestuurslid **bezoekerscentra en markten**.

Door een andere takenverdeling binnen het bestuur/commissies zijn er geen opvolgers nodig.

Opbrengst Rabo clubkasactie

In maart konden leden van de Rabobank Het Haringvliet weer stemmen op diverse deelnemende verenigingen aan de jaarlijkse clubkasactie

Ook dit jaar hebben er weer heel veel mensen gestemd op HWL. Deze stemmen hebben

€ 542,34

opgeleverd, dat HWL natuurlijk heel goed kan gebruiken.

Dank aan allen die op HWL hebben gestemd! Hopelijk mogen wij ook volgend jaar weer rekenen op uw stem!

Wij heten de volgende leden hartelijk welkom!

J. van Bockhoven
Kim en Bert Verheij-van Belle

Oud-Beijerland
Strijen

Jaarlijks 'Oranjefeest' op de dijken weer voorbij

door: Arie Pieters

Het zal bij veel mensen ongetwijfeld niet zo bekend zijn, maar ruim een week voor de viering van Koningsdag zijn in de regio Hoeksche Waard een deel van de dijken al in een 'oranjestemming'. Het gaat dan overigens uitsluitend over de dijken die worden 'bevolkt' door populieren.

Populieren zorgen namelijk niet alleen in de *herfst* voor veel kleur op de dijken (en langs wegen) waar zij staan. Kleuren de bladeren dan van eerst oranjegeel naar uiteindelijk een bruine tint, voordat ze van de bomen vallen, in de *lente* zien we iets heel anders gebeuren. Het jonge blad van populieren, althans van de zwarte populieren en vele 'Canadese' kweekvormen, krijgt eerst een zacht oranje tint en als de zon schijnt, lijkt het net alsof er een 'oranje gloed' over de bomen hangt.

Het 'Oranjefeest' is echter altijd maar van korte duur, want na hooguit vijf, zes dagen verkleuren de bladeren naar het groen dat ze uiteraard tot aan het begin van de herfst zullen houden. Vooral op dijken waar de gele kleuren van koolzaad of raapzaad het dijktafbeeld 'inkleuren', ontstaat dan een kleine week lang een bijzonder fotogeniek beeld: Op de dijk rijen bomen met oranje bladeren en daaronder vooral heel veel geel. Zo hebben die 'gewone' populieren niet alleen de nodige natuurwaarden, maar zijn ze ook landschappelijk en esthetisch gezien verrassend waardevol.

Bestuiving en zomersnoei

Gaëlle Cagé

Ik schrijf dit stukje eind april. Enkele weken geleden voor het nog! In de werkgroep Fruit&Sap zijn dan wat mensen die erg nerveus worden: "De bloesem! Het fruit!" Maar 'we' hebben het overleefd. De bloesem stond nog net niet open. Dus noteer vast in je agenda: *FruitSapdag 2019 op 28 september.*

Princesse Noble...

Een aantal bijenvolken van Flip Wols heeft inmiddels een plekje gekregen in de boomgaard aan de Gatsedijk én aan de Appeldijk. Daar mogen zij hun belangrijke bijdrage leveren aan de bestuiving van de bloesem. Want zonder (wilde) bijen geen fruit. In ruil daarvoor krijgen zij stuifmeel voor hun nageslacht. Goede deal toch?

Als de bijen hun werk hebben gedaan en het fruit groeit, gaan wij ons werk voor de winter beperken. Dat doen we middels zomersnoei. Bomen reageren op hun snoeibeurt

in de winter. Een vitale boom maakt in het voorjaar volop reactiehout aan. Dat zijn korte dunne rechte twijgjes die je in deze tijd op de takken ziet verschijnen. De meeste gaan loodrecht omhoog. Ze groeien enorm hard. "Zuigers" noemen we dat. Ze zuigen veel vocht en voeding uit de boom. Uiteindelijk zorgen ze er ook nog voor dat de boom (te) dicht groeit.

De zomer is het beste moment om dit reactiehout te dunnen en *hét moment om te leren hoe je appel- en perenbomen kunt snoeien!*

Zomersnoei gaat heel makkelijk en snel. De twijgjes zijn dun en je kunt ze met de hand uitbreken. Dat heeft nog een extra voordeel: Je verwijdert het twijgje tot in het cambium van de hoofdtak. De boom is volop in groei en het cambium zal de (kleine) wond heel snel overgroeien. Voordeel: geen reactiehout op deze snoeiplek.

Voordelen van zomersnoei:

- Kleine wond
- Snel dichtgroeien
- Hoe meer licht in de boom, hoe mooier het fruit
- Minder snoeiwerk in de winter
- Overzichtelijk en niet zwaar

Helpen bij de zomersnoei? Meld je aan via fruitensap@hwl.nl

 Fruit & Sap HWL

 fruitensap@hwl.nl

Tydemar...

Nieuwe terreinbeheerder!

Chiel Visser

In ieder nummer van De Waardzegger vindt u een stukje van afdeling terreinbeheer. Wij - de terreinbeheerders - vinden het heel leuk om iets van ons mooie werk te mogen delen met de leden.

Wat gaan we de komende periode doen? De zomer staat voor de deur en dus zijn wij druk bezig met de voorbereidingen van het voor ons drukste seizoen. Het broedseizoen van de vogels zit er bijna op en dat betekent dat er weer bijna gemaaid kan worden. De komende maanden staat een groot aantal van de terreinen op de lijst voor deze maaierwerkzaamheden.

Voor we aan de slag gaan, wil ik mij graag even aan u voorstellen.

Zoals u misschien weet of in het winternummer hebt kunnen lezen, was HWL op zoek naar een terreinbeheerder die het werk van Cees wil overnemen, wanneer hij volgend jaar pensioen gaat. Dat ben ik geworden! De tijd is voorbij gevlogen en inmiddels ben ik alweer bijna 4 maanden in dienst bij HWL. Ik ben 21 jaar geleden geboren en getogen in Zuid-Beijerland en mag mijzelf dus een echte "Hoeksche Waarder" noemen. Vanaf jongs af aan was ik al veel buiten te vinden, vooral in de buurt van het voetbalveld. Pas later, toen ik een hond kreeg, zocht ik dagelijks het bos op en kwam ik meer in aanraking met de natuur. Ik heb mijn

eerste ervaringen op het gebied van terreinbeheer opgedaan in de natuurtuin van mijn opa. Na het afronden van het VWO op de Willem van Oranje in Oud-Beijerland wilde ik meer de praktijk en de natuur in. Daarom heb ik gekozen voor de studie Bos- en Natuurbeheer aan Hogeschool van Hall Larenstein in Velp. Ik ben nu bezig met mijn laatste jaar van de opleiding. In combinatie met het werken bij het HWL heb ik er alle vertrouwen in het laatste gedeelte van de studie af te ronden.

Ik zie er naar uit om de komende jaren samen met u, mijn collega's en alle behulpzame vrijwilligers het onderhoud voor de prachtige natuur op ons eiland uit te voeren. Met de huidige trend van duurzaam beleid

bij de gemeente Hoeksche Waard en Waterschap Hollandse Delta zie ik de toekomst van het Hoekschewaards Landschap zonnig in!

Heeft u interesse voor ons of voor het werk dat wij doen? Overweeg dan zeker eens een dag met ons mee op pad te gaan! Wij vinden het ontzettend leuk om u te betrekken bij het werk en kunnen een helpende hand altijd goed gebruiken. Mail naar beheer@hw.nl of bel ons op 06-22653528.

Afscheid hoofdredacteur

In klein gezelschap werd zaterdag 24 februari jl. in Klein Profijt binnen de redactie afscheid genomen van Joop Dijkshoorn, sinds 2012 de hoofdredacteur van dit blad. Enkele (oud) redactieleden hadden de moeite genomen hierbij aanwezig te zijn.

Coördinator van de Afdeling Communicatie, Ruud Horijon, waaronder de redactie van de Waardzegger is ondergebracht, sprak Joop en zijn echtgenote onder het genot van koffie met appeltaart kort toe en overhandigde de afscheidnemende redacteur daarbij een goede fles wijn (inclusief trendy standaard). Mevrouw Dijkshoorn kreeg een mooi bouquet bloemen. In de ruim acht jaar dat Joop het (hoofd) redacteurschap van de Waardzegger vervulde is het HWL-kwartalblad 25 maal verschenen! Drie jaar geleden had Joop binnen de werkgroep al aangegeven te willen stoppen om meer gelegenheid te krijgen om te kunnen gaan reizen, maar een opvolger bleef echter uit.

Nu na een herhaalde oproep er een opvolger is gevonden kan Joop met een gerust hart eindelijk zijn redactie werkzaamheden staken, heerlijk gaan genieten van zijn

vrijheid en mooie reizen gaan maken met zijn echtgenote. Wij wensen hem veel geluk toe.

Joop en echtgenote (3de en 2de van links) geflankeerd door (oud) redactieleden Ineke Moll (geheel links), Hanny Willemstein (geheel rechts) en Aad Bruijnzeel.

2019, het jaar van de egel...

Merijn van den Hoogenhoff

Hebben we die niet eerder gehad? Jazeker, ook in 2009 was het “Het jaar van de egel”! In dat jaar werd hij zelfs verkozen tot één van de aibaarste wilde zoogdieren in Nederland. Dat laat zien dat de egel een erg populair diertje is, en ook bijzonder nuttig; zijn eten bestaat voor namelijk uit rupsen, kevers en slakken. Toch komt de vraag op: *“Gaaf het eigenlijk wel goed met dit wandelende speldenkussen...?”*

Wandelende speldenkussen...

Het antwoord daar op is dat we het niet precies weten! Tien jaar geleden waren er terecht zorgen. En met de informatie uit het vorige jaar van de egel is veel duidelijk geworden over de verspreiding van deze schuifelende knorrepot. Er is toen veel aandacht besteed aan het verbeteren van de leefomstandigheden van de egel. Maar omdat hij zo'n verborgen levensstijl heeft, is het na tien jaar weer nodig om de informatie te updaten en wellicht nog meer te leren over de egel. Zoals bij bijna elk dier waar het slechter of vermoedelijk slecht mee gaat, geldt ook voor de egel, dat er meerdere oorzaken zijn: verkeer, vergif en vooral het verdwijnen van zijn biotoop (leefgebied). Dit zijn voor de egel serieuze problemen. Steeds meer auto's als je de weg wilt oversteken, steeds meer gif in je voedsel, omdat mensen nog steeds en te vaak naar de slakkenkorrels en andere insectenmiddelen grijpen. En dan ook nog minder groene tuinen en bosjes binnen de gemeentegrenzen. Het lijkt een hopeloze zaak.

Dat is het gelukkig (nog) niet, al zal de informatie van “dit jaar van de egel” wel hard nodig zijn, om ervoor te zorgen dat de populatie niet verder achteruit gaat. Want, anders dan in de jaren '70 en '80, zijn er inmiddels heel veel egels minder.

Wat we daar aan kunnen doen, komt gelukkig vaak ook andere dieren ten goede. Het zijn echter wel zaken, die je vaker te horen krijgt en zo langzamerhand een beetje beginnen te vervelen. Helaas maakt dat ze niet minder belangrijk. Dus hier ze nog een keer op een rijtje:

- * Laat weten als je een egel in de tuin hebt, dood langs de weg tegen komt of waar dan ook ziet. Geef het door aan waarneming.nl of via kantoor@hwl.nl (zet er wel even een datum en een adres/plaats bij, zodat wij het goed

kunnen registreren).

- * Zorg ervoor dat de egel onder de schutting door kan en zo niet opgesloten raakt in de tuin en via de weg weer naar een andere tuin moet. Dat kan z'n leven kosten. Of beter nog, maak een natuurlijke afscheiding van hout of planten.
- * Als het maar even kan, laat dan wat bladafval liggen in een hoek en zet ook wat struikjes neer. Daar kan de egel zich verstoppen en voedsel vinden. En een groene tuin is ook een hele goede oplossing tegen wateroverlast bij heftige buien.
- * Heb je een vijver? Zorg dat de egel eruit kan als hij bij het drinken er per ongeluk in valt.
- * Gebruik nooit slakken- of ander gif in de tuin, de egel zal er zeker aan dood gaan.
- * Spreek de gemeente er op aan dat ze weer meer stuiken en lage struikjes gaan planten in de borders en groenstroken.

Egel (groot), NBC Klein Profijt

Krasse Knarren...

Sanne Waldekker (RTV-Rijnmond)

Elke donderdagochtend steken ze de handen uit de mouwen, de Krasse Knarren; een wilgenknotgroep van de Vereniging Hoekschewaards Landschap, bestaande uit mannen die allemaal met pensioen en dus 65+ zijn!

Hun vaste gebied is het griend bij de oude Barendrechtse brug vlakbij Heinenoord. *"We houden het hier al bijna veertig jaar bij"*, vertelt krasse knar Bob Wiggers trots. *"En dat is best een heel gesjouw met al die wilgentakken. Maar ieder uur drinken we koffie, zodat we kunnen bijpraten en uitrusten."*

De heren hebben daarvoor met wilgenhout een speciaal zitje gemaakt: 'Opa's hangplek!' Daar komen de thermoskannetjes en

boterhammen tevoorschijn en wordt er heel wat afgelachen.

Dion Broeders maakt al 20 jaar onderdeel uit van de Krasse Knarren. *"Het is echt een vreselijk leuke groep. Er is regelmatig iemand jarig en sommigen wel twee keer per jaar. En dat vieren we dan natuurlijk. Dan wordt er weleens een borreltje geschonken. Maar wel pas na het knotten hoor!"*, benadrukken de heren.

Oeverbescherming

Het seizoen zit er voor de wilgenknotters bijna op. Van de takken wordt nu een oeverbescherming gemaakt. *"En we moeten er natuurlijk voor zorgen dat we weer op tijd klaar zijn in het gebied, zodat de vogels hier rustig kunnen broeden."*

Hoekschewaards Landschap telt in totaal zes knotploegen. De Krasse Knarren zijn met ongeveer 25 man. *"Ik kan iedereen aanraden om na pensionering dit soort werk te zoeken. Het is gezond, je bent onder de mensen en in de natuur"*, vindt Gijs Jan Wieringa.

"En je hoeft niet meer naar de sportschool", vult Broeders hem aan.

De Krasse Knarren laten zich niet ontmoedigen door wat regen en wind. Alleen als het water te hoog komt en de griend hierdoor onbegaanbaar is, wordt er overgeslagen. *"Reken maar dat er na zo'n ochtend hard werken thuis even een dutje op de bank gedaan wordt"*, lacht Wieringa. *"Maar die bank ligt na alle inspanning dan ook wel extra lekker!"*

V.l.n.r. Krasse Knarren Ab Mulder en Peter Ruijtenberg.

De Staart 15 jaar!

Esther Linnartz, FREE Nature

Natuurgebied De Staart bestaat dit jaar 15 jaar. Op 6 februari 2004 werd het gebied officieel geopend. Twee maanden eerder werden er al de eerste Schotse hooglanders losgelaten. Vanaf dat moment mocht de natuur, met hulp van de grote grazers, bepalen hoe het gebied zich zou ontwikkelen. Nu, 15 jaar later, heeft De Staart een ware metamorfose ondergaan. De kale akkers hebben plaatsgemaakt voor een bos met hoofdzakelijk vlieren, bloemrijke ruigtes en structuurrijk grasland. Met daarin tal van vogels, zoogdieren en insecten.

Dit 15-jarig jubileum was de aanleiding voor het maken van een boekje. Hierin staat beschreven wat er allemaal is veranderd in deze periode. De ontwikkeling van de vegetatie op de voormalige akkers,

de verschenen vogels, zoogdieren en insecten. De ontwikkeling van de kuddes Schotse Hooglanders en Koniks, en hun rol in het natuurgebied. Het verhaal over de klissen, en de veldlessen die veel kinderen van de basisscholen uit de Hoeksche Waard hier hebben

Wethouder Van Leenen (I) neemt het eerste exemplaar van het boekje in ontvangst.

€ 5,00

gehad. De vele kleurrijke foto's illustreren het verhaal.

Op 6 maart is het eerste boekje feestelijk overhandigd door Gaëlle Cagé aan wethouder Piet van Leenen, tevens schrijver van het voorwoord. Van Leenen benadrukte het belang van gebieden, zoals de Staart voor de Hoeksche Waard, en de rol van maatschappelijke organisaties hierin. Behoud door ontwikkeling is zijn credo.

Het boekje is voor €5,- te koop in natuurbezoekerscentrum Klein Profijt.

De boom in? Ja, echt!

Hilde Visscher

De werkgroep schooljeugd-educatie van Numansdorp kreeg leuke foto's opgestuurd van een leerkracht, met een compliment dat het zo'n leuke activiteit is. En dat is gelijk een mooie reden om hierover wat meer te vertellen.

'De boom in' is een 'pad' waarin we schoolklassen op allerlei manieren bomen laten beleven. En naast 'Wie ben ik', een minicursus om 4 bomen te herkennen, het meten van boomhoogte zonder de boom in te hoeven klimmen, van alles over wortels, stam, takken en blad, is het vooral lekker buiten bezig zijn in het bos.

De mossen en korstmossen bekijken met een drieslag loep is best lastig, maar na even oefenen met de loep, blijkt het toch een van de favoriete opdrachten. Het maken van een 'boomgeest' is ook een topper, maar bijna altijd favoriet is het klimmen in de boom. Wel met wat regeltjes en instructie. En als dan een stoere knul me vertelt dat hij nog nooit eerder in een boom is geklimmen, denk ik: Wat is het

De boom in...

Mossen en korstmossen bekijken ...

prachtig dat we ook dit kunnen aanbieden. Dit jaar hebben veel leerkrachten dit pad gekozen en hadden we

gelukkig mooi weer. Want al gaan de lessen in Numansdorp altijd door, bij erg slecht weer zijn er vervangende opdrachten en een

klimboom hebben we (nog) niet binnen in het Nationaal Landschap Centrum.

Misschien wil iemand van de schooleducatie groep Oud-Beijerland u de volgende keer wat vertellen over een van hun lessen?

Als u deze leest zijn we al lang weer uit de boom en mogelijk bezig met onze 'Vrolijke Fladderaars' (een les over vlinders. En wilt u dit zelf meebeleven? Meld u aan als vrijwilliger en/of kom eens meelopen.

Via educatie@hwl.nl kunt u contact met ons opnemen.

Vraag
Maar
Raak!

Waarom noemen we een blauwe reiger blauw terwijl deze grijs is, en een zilvreiger zilver terwijl die wit is?

Stel jullie vragen aan redactie@hwl.nl en wij zullen proberen onze eigen specialisten die te laten beantwoorden in de volgende editie!

Natuurknutsel...

Hilde Visscher

Bent u nieuwsgierig naar wat de werkgroep Jeugd en Natuur uitvoert? Dan hier een kijkje in onze 'keuken'. Onze groep zorgt voor de jeugdactiviteiten buiten schooltijd en dat kan dus zijn een activiteit die door ons is georganiseerd, maar ook een activiteit die u zelf kunt doen met behulp van een tas/koffer met handleiding of opdrachtenblad. Hier een verslagje van onze laatste activiteit de Natuurknutsel.

Op woensdagmiddag 17 april is er door ons een Natuurknutsel georganiseerd. Hiervoor werd ook contact gezocht met een BSO. En zo begon deze activiteit met een mooie groep van verschillende leeftijden op een mooie lente dag. De voorbereidende wandeling om te zoeken naar materialen om een kunstwerk van te maken vraagt de meeste tijd. En wat is er nu leuker dan lekker struinen op zoek naar bruikbare schatten. Als voorbeelden hadden we een vogelnest, (vanwege de lente), een tipi van takken (want die staat ook in de tuin van het NLC) en voor de allerkleinsten een paasei om te versieren bedacht.

Echte kunstwerkjes....

Het is dan altijd bijzonder met welke vondsten de groep uit het bos terug komt. De één kiest voor fleurige bloemetjes en de ander neemt een grote stronk mee. En een deel van

Opa (en oma) helpen...

de groep had goed gekeken naar het voorbeeld en daarop de vondsten afgestemd. Na terugkomst was er eerst even tijd voor een drankje en een versnapering. En toen begonnen de creatieve geesten op volle toeren te werken.

Gelukkig kreeg ik toestemming om wat foto's te nemen. Want plaatjes zeggen veel meer dan woorden. Wij hebben een heerlijke middag gehad. In de zomerperiode organiseren we op 15 juni de Jeugdnatuurdag (NLC Numansdorp) en op 29 juni de

Casper is trots op zijn bouwwerk en staf.

Ook een tipi van opa en oma...

Slootjesdag van 2019 in Nieuw-Beijerland.

Volg ons op Facebook, kijk op de website of stuur een mail naar jn@hwl.nl. Ook nieuwe vrijwilligers zijn welkom.

VACATUREBANK

Webredacteur/sociale media

www.hwl.nl is een veel bezochte website met informatie, foto's en film over de vele activiteiten van HWL en haar werkgroepen en andere berichten over het nationaal landschap Hoeksche Waard. HWL gaat met zijn tijd mee, dus de laatste jaren zijn daar ook de sociale media bijgekomen (YouTube, Facebook, Twitter, LinkedIn en sinds kort ook Instagram) Deze media actueel houden, is een hele klus, daar moet wel een team achter zitten! Dat team heet webredactie. Taak van de webredactie is primair het bewerken van teksten van de

vele werkgroepen van HWL tot webberichten, sociale mediaberichten en persberichten, maar hij/zijn kan ook zelf initiatieven nemen om zelf op zoek naar nieuws te gaan binnen HWL.

Door vertrek van één van de redacteurs en het aanstaande vertrek van nog een webredacteur zijn we dringend op zoek naar nieuwe redacteurs, zowel voor hwl.nl als voor het bijhouden van de sociale media. Mogelijk ook interessant voor een werkervaring of stageplek voor journalistieke opleiding.

Andere vacatures

Versterking voor de volgende werkgroepen is gewenst:

- Lezingen
- Voorlichting & Promotie
- Gastvrouwen NLC
- ICT
- Terreinbeheer
- Markten

Eerst een gesprekje? Neem contact op met de coördinator van de webredactie, Ruud Horijon via webredactie@hwl.nl

Weegbreemot, Leen de Zeeuw

Lieveheersbeestje, Jannie Dam

Mos en korstmoss, Dooieros, Kitty de Zeeuw

Rubs Sint Jacobsvlinder, Nachtvinder, El van Rookhuizen

Snorzweefvlieg op Akkerdistel, Marja de lange

Reuzenbalsemien, Jan Plaisier

Mos en korstmos, Korstmos,
Kees van den Berg

Oranjetipje, Dagvlinder,
Marijke Haak

Mos en Korstmos, Mos,
Jan Plaisier

Argusvlinder, Wilma Knapoen

Mos en korstmos, Mos Water Druppel,
Marjon Kuns

Honingbij, Marjon Kunst

Hertshooi, Leen de Man

Rietorchis, Marijke Haak

Het Kierbesluit, en dan? (deel 1)

Tekst en foto's: Martijn Verweijen
(planotologie & milieu)

De aanleiding tot het nemen van het Kierbesluit was de belabberde toestand waarin onze rivieren zich bevonden in de jaren tachtig van de vorige eeuw. De waterkwaliteit was beroerd, de verbinding met de zee was grotendeels verbroken en door rigoureuze normalisering van de rivieren waren ondiepten en overstromingsvlakten grotendeels verdwenen. Het Haringvliet verloor het getij en daarmee ook de natuurlijke sediment- en nutriëntenhuishouding, de tweemaal daags droogvallende platen en slikken, de migratie-, paai- en opgroeimogelijkheid voor de oorspronkelijke vissen, de foerageermogelijkheid voor tienduizenden steltlopers en rust-, opgroei- en voedselgebied voor zeehonden.

Het experimenteren kan in het slechtste geval jaren gaan duren...

Halverwege de jaren negentig begon men daarom serieus te overwegen het oude getijdensysteem zoveel mogelijk te herstellen. Uiteindelijk werd besloten op termijn de sluizen voor 95% van de tijd 2000m² open te gaan zetten: het zogenaamde gedempte getij. Dat zou een getijslag opleveren van 80 cm bij Tiengemeten tot 100 cm in de Biesbosch. Dat was toen het politiek en financieel hoogst haalbare. Men bedenke hierbij dat de oorspronkelijke monding van het Haringvliet 18.000 m² wijd was. Ter voorbereiding zou er geoefend worden met de zogenaamde Kier. Dat zou in 2003 beginnen, maar het daadwerkelijke begin werd steeds uitgesteld en in 2011 besloot kabinet Rutte 1 er maar helemaal van af te zien. Sterke politieke druk op initiatief van D66 en fel protest van de Rijnsoeverstaten en de Europese Commissie zorgden er voor dat in januari 2019 ten langen leste toch begonnen is met het

proefkieren.

Rijkswaterstaat wil en moet uitermate voorzichtig met de Kier aan de slag gaan. Stukje bij beetje probeert men met korte en wat langere en met kleine en wat grotere openingen na te gaan hoe het binnendringende zout zich gedraagt en hoe snel dat zout met de ebstroom weer verdwenen kan zijn. Om dat goed te kunnen meten, is een aantal meetvloten uitgelegd dat op drie hoogten in de waterkolom het chloridegehalte meet. Daarnaast wordt middels biologische monitoring nagegaan wat nu de beste manier is om vis naar binnen te laten komen. Het zogenaamde "lerend, implementerend kieren" dient rekening te houden met drie randvoorwaarden: zoetwaterbeschikbaarheid, veiligheid en scheepvaart. Dat geeft al aan, dat wat er ook gebeurt, men die functies in het gebied wil handhaven op het huidige niveau. Voor herstel van natuur is dus alleen plek in de marge.

Het kieren kan alleen gebeuren als er voldoende zoetwateraanbod is. Het maatgevende volume is een Rijnafvoer van 1500 m³/sec bij Lobith. Is de afvoer lager, dan moeten de sluizen bij vloed dicht blijven. Bij minder dan 1100 m³/sec blijven ze ook bij eb dicht. Het experimenteren kan in het slechtste geval jaren gaan duren. Als dan uiteindelijk het beste operationele programma gevonden is, moeten we er desondanks toch rekening mee houden, dat de Kier zo'n 100 dagen per jaar gesloten zal zijn.

Van terugkeer naar de oorspronkelijke estuariene (estuaria = brede rivieruitmondingen in zee) dynamiek is dan natuurlijk nog geen

sprake. Er verandert niets aan het getij en er zal geen brakwaterovergangszone van betekenis kunnen ontstaan.

Nederland zal dan mondjesmaat alleen voldoen aan het herstel van vismigratie. Juichende verhalen in de media over terugkeer van oude waarden zijn daarom helaas wat overdreven.

Ook als de politieke, economische en emotionele situatie op termijn ruim baan zou geven aan het geheel open zetten van de sluizen (6000 m²) is het zeer de vraag of er voldoende sediment aangevoerd kan worden om platen, slikken en gorzen weer aan te laten groeien of zelfs mee te laten stijgen met de zeespiegelrijzing. Daarvoor zou de oorspronkelijke Haringvlietmonding hersteld moeten worden en zou de zeescheepvaartgeul die gegraven is tussen de Dordtse Kil en Moerdijk opgeheven moeten worden. Deze fungeert nu als slibvang.

Voor de grote zoetwatergebruikers, de veiligheid, de ecologie en de recreatieve belevingswaarde zou het beter zijn het Haringvliet weer geheel te openen. De opbouwende krachten van het getij kunnen dan hun werk weer doen. Over hoe dat moet, is natuurlijk allang nagedacht. De zoetwaterhuishouding moet anders geregeld worden, zodat je niet langer afhankelijk bent van het huidige krampachtige beleid. Dat is de sleutel.

Kost tientallen miljoenen, maar niet zoveel als bijvoorbeeld de bijdrage van Rotterdam aan een nieuwe Kuip. En....het resultaat is zeker een prachtig stuk oorspronkelijke natuur en zoetwaterzekerheid voor west-Nederland, terwijl kampioenszekerheid voor Feijenoord daarentegen ongewis blijft. (wordt vervolgd)

Uitgelegde meetvloten die op drie hoogten in de waterkolom het chloridegehalte meten.

HWL figureert in DeMens

De huidige Hoeksche Waard ontstond na de twee Elizabethsvloeden in 1421 en 1424, waardoor het hele gebied overstroomde. Twee polders overleefden de ramp: de Sint Anthoniepolder en de Munikkenpolder. Daarna zijn 58 nieuwe polders aangesloten op deze twee.

Het is deze geschiedenis van de Hoeksche Waard die de metafoor vormt voor de indrukwekkende theatervoorstelling *DeMens*. Een voorstelling over dementie die gemaakt is samen met mensen met de ziekte en hun naasten. De ziekte dementie zorgt er immers voor dat de herinneringen langzaam overstromen, totdat niets meer herinnert aan het vroegere landschap van het leven. Maar voor het zover is, zijn er nieuwe landschappen en nieuwe einders die bij uitstek verbeeld kunnen worden met theater.

Het HWL heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de voorstelling door het aanleveren van prachtige landschapsfoto's, die in de voorstelling op een bijzondere manier terugkomen.

De voorstelling *DeMens* is te zien van 20 juli t/m 14 juli. Kaartjes à € 14,95 zijn te koop via www.kunst4all.com

De voorstelling is een theaterwandeling die start bij het Odensehuis, Jan Tooropstraat 6, Oud-Beijerland. De voorstelling is toegankelijk voor rollators en rolstoelen, maar niet voor scootmobiel.

Wij zoeken nog vrijwilligers die het leuk vinden ons achter de schermen een handje te helpen. Geïnteresseerd? Bel of mail ons: 06 494 206 10; info@kunst4all.com.

Cursussen

Els van Veen

Vanaf nu kunt u in de vernieuwde uitgave van de Waardzegger een artikel van de werkgroep cursussen vinden. In dit eerste artikel wil ik u graag even informeren over de ontwikkelingen en vernieuwingen in het cursusaanbod.

Zoals bekend, is er een aantal cursussen die met herhaling wordt aangeboden. Dit zijn cursussen die over het algemeen veel cursisten trekken. Denk hierbij b.v. aan de cursus "vogels van de Hoeksche Waard" die altijd overboekt is.

Hebben we het daartegen over cursussen waarvan bijeenkomsten over een aantal avonden en dagdelen kort achter elkaar worden gehouden, zien we een deelname verandering. Waarom dit zo is en hoe dit komt is wat lastig te achterhalen omdat je iemand niet kan bevragen als hij niet komt. Deze mensen zijn over het algemeen onbekend. Gezien de maatschappelijke en sociale ontwikkelingen is het logisch dat men zich niet altijd meer voor meerdere data vast wilt leggen. Ook bij het Instituut voor Natuureducatie (IVN) zie je dat het cursus aanbod is veranderd.

Naar aanleiding hiervan en het feit dat de "basiscursus Natuur" minder dan 10 cursisten opleverde, hebben we besloten het roer om te gooien. We hebben de cursus omgevormd naar losse onderdelen die over het jaar verspreid worden aangeboden. Ook nieuw hierin is, dat men zich nog op de avond/dag zelf kan opgeven. Men betaalt contant voor de activiteit € 5,00 voor niet-leden en € 3,00 voor leden, voorafgaande aan de theorie (lesavond) of praktijk (excursie).

16 mei is de eerste cursusavond "basiscursus natuur" (reeds bij uitkomst van dit blad dus al geweest!).

Op 14 november is er weer een cursusavond en op 16 november een excursie met als onderwerp het ontstaan van het polderlandschap en ganzen in de polder.

Publicatie over cursussen vindt plaats via de website, persberichten, Facebook en Het Kompas.

Expositie werkgroep Natuurfotografie HWL

Thema van de expositie: "Lijnen"

Periode: mei – juni 2019

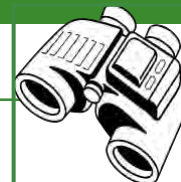
Locatie: Cultureel Centrum De Drie Lelies

Foto: Leen de Zeeuw. Opname is gemaakt aan de Ritselaarsdijk bij Westmaas.

Vogelexcursie Polder het Oude Land van Strijen

Henk de Koning

Zondagmorgen 14 april. Om kwart voor elf aanwezig bij het verzorgingshuis “Grote Weide” in Strijen. Het is somber en fris buiten. Gids Joke de Geus komt ook net aanrijden. Hierna volgen snel meer deelnemers aan de excursie en ook de tweede gids Ans van Hemsbergen. Dertien deelnemers en twee kinderen, mooi aantal. Na een korte inleiding door Joke en het uitreiken van een A4tje met vogels die wij misschien gaan zien onderweg, gaan wij vanwege het frisse weer snel op pad richting Waleweg.

Bij het gemaal “Overwater” staan wij stil bij het informatiebord langs de Keen. Joke vertelt aan de hand van de bodemkaart van Willemstad en omgeving hoe de Polder het Oude Land van Strijen is ontstaan. In 1437 is de polder één van de eerste inpolderingen geweest na de Sint Elisabethsvloed van 1421. Hierdoor is er weinig zeelei afgezet en ligt de bodem van de polder laag ten opzichte van de omliggende polders. Naast akkers op de dikkere kleilagen zijn er vooral graslanden aanwezig met een dunne kleilaag op veen.

Wij lopen op het pad langs de Keen richting de voormalige vuilstortplaats en de zon begint te schijnen. Joke merkt op dat het nu goed vogelweer wordt. Onderweg stelt zij regelmatig haar telescoopkijker in op interessante vogels en laat deelnemers meekijken. Wij zien grauwe ganzen, Canadese ganzen, brandganzen, houtduiven, waterhoentjes, kieviten, scholeksters en meerkoeten. Ook een door een meerkoet in de Keen gebouwd nest met eieren trekt de aandacht. De plantenwereld laat zich vandaag al rijkelijk zien met fluitenkruid, witte en paarse dovenetel, speenkruid, raapzaad, zomprus, madelief, kleefkruid, brandnetel en paardenbloemen. De aanwezigheid van een buizerd laat veel ganzen in de polder opvliegen en kieviten stijgen op om de buizerd te verjagen. Ook aalscholvers vliegen voorbij. Inmiddels naderen wij de voormalige vuilstortplaats die de afgelopen jaren is veranderd in een fraai ruig bos. Joke attendeert ons op de vele grote reigernesten in verschillende bomen en stelt haar kijker op in de hoop jonge reigers in een nest te kunnen laten zien. Valse hoop, naar blijkt,

De Grutto

maar wel een reiger staat op een nest. In elk geval krijgen de nesten veel aandacht van de deelnemers.

Uiteindelijk komen wij op de Bovenweg en gaan die op. Het eerste wat onze aandacht trekt, zijn stokjes met oranje vlaggetjes wat een indicatie is voor een muskusratklem die een rattenvanger heeft neergezet. Muskusratten zijn in de Hoeksche Waard in ruime mate aanwezig en planten zich snel voort. Het bestrijden van de muskusrat is belangrijk, daar zij dijken ondermijnen.

Hierna kijken wij op aanwijzing van Joke richting Polder De Klem en Polder het Land van Essche. Wij zien een haas, brandganzen en Canadese ganzen. Een veldleeuwrik laat zich ook van zijn beste vallende kant zien. Onderweg vind ik qua planten nog hondsdrif, smeewortel, vogelmuur, paardenbloemen, zelfs een vroege herikplant en uiteraard veel geel raapzaad in de bermen van de sloten. Een reiger

is aan het pootjebaden in een sloot en tegelijk op jacht naar lekkere hapjes.

Uiteindelijk komen wij bij de kruising met de Kreupeleweg en gaan die op. Joke verhaalt over de weidevogels dat het broeden nog wel gaat, maar het komen tot vliegklare jonge vogels een ander verhaal is. Ook het beheer van het Oude Land komt ter sprake. Het land is in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer. Er is een Natura 2000-beheerplan opgesteld voor het gebied. Voor weidevogelbeheer is hierin o.a. opgenomen dat de beweiding met koeien mag plaatsvinden vanaf 15 mei en vanaf 15 juni mag er worden gemaaid tot uiterlijk medio september.

Wij kijken nu links naar Polder Groot Cromstrijen en rechts naar Strijen. Al snel zien wij een grutto en ook een tureluur. Ineens vliegen alle aanwezige Canadese/brandganzen op. Komt het door ons of is er een predator? Na enige tijd strijken zij weer neer en komt alles weer tot rust. In een

weiland staan zonnepanelen die de stroomvoorzorging verzorgen voor pompen die extra water het betreffende weiland inpompen. Goed voor meer insecten en voedsel voor de weidevogels. Weer een grutto in beeld. Iedereen direct in het weer met kijkers en fototoestellen. Joke verhaalt nog over apps zoals

plantnet.nl, waarnemingen.nl, vogeldagboek.nl van Adri de Groot en vogelbescherming.nl die handig zijn om onderweg en thuis te gebruiken. Ook spreekt ze over de rode lijst en groene lijst. De rode lijst vermeldt de vogelsoorten die gevaar lopen uit te sterven, maar er is ook een groene lijst met vogelsoorten die

er in Nederland bij zijn gekomen zoals de zilver- en purperreiger. Aan het eind van de Kreupeleweg komen wij weer op de Waleweg. Vanwege het autoverkeer en de tijd wordt afgesproken dat wij gewoon terugwandelen naar het vertrekpunt. Er staat nog een bord met informatie over een natuurvriendelijke oever aan de Waleweg. Kortweg betekent dit dat de oever niet steil is en hierdoor betere leefmogelijkheden biedt voor kleine waterdiertjes, vissen, insecten, vogels en zoogdieren. In een weiland richting Cillaarshoek zien wij nog meer grutto's die direct driftig worden gefotografeerd en bekeken. In de buurt van het gemaal "Overwater" nemen wij afscheid van elkaar.

Een mooie interessante excursie, een aanrader!

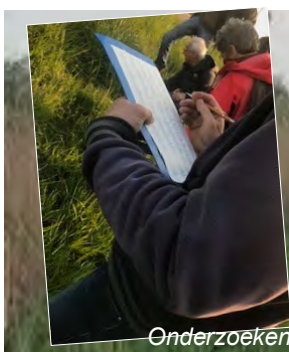

Oog en oor met een lepelaar, boerenzwaluw en een veldleeuwerik

Plantenwerkgroep HWL

Coraline Baksteen-Kleinjan

Veel kennis, gezelligheid en geduld voor een beginnening - dat vond ik in onze plantenwerkgroep. Ik liep er stage in het kader van mijn IVN cursus natuurgids 2015-2016 en was aangenaam verrast door de onderlinge goede verstandhoudingen. Loopt u een keertje mee? Misschien blijft u, net als ik, ook 'hangen'!

Onderzoeken van o.a. bermen, oeverstroken, bloemrijke graslandjes...

Algemeen

Wij zijn een groep enthousiaste mensen met een passie voor wilde planten. Kern van de activiteiten is het inventariseren van gebieden op het voorkomen van deze flora. De gegevens worden via streeplijsten gedocumenteerd en opgeslagen in eigen databank en gestuurd naar landelijke FLORON (Floristisch Onderzoek Nederland)

Inventarisaties in het veld

Het plantenseizoen loopt van april-september. Aan de hand van een zorgvuldig opgestelde agenda, wordt gezamenlijk gezocht in bermen, oeverstroken, bloemrijke graslandjes etc.. Ook worden locaties voorgedragen door externe partijen zoals Waterschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

Overige activiteiten

Behalve de wekelijkse inventarisaties van april-september, worden excursies georganiseerd door FLORON. Intern staan determinatie-avonden en presentaties door eigen leden op het programma.

Ga eens vrijblijvend met ons mee de Waard in: **u bent van harte welkom!!**

Op verzoek -via één van onderstaande mailadressen- zenden wij u met plezier ons interessante inventarisatieschema 2019 toe.

Elza van Dorsser-Benne
edorsser@xs4all.nl

Coraline Baksteen
coraline@upcmail.nl

Geslaagde Vrijwilligersdag!

Tekst: Ruud Horijon

Foto's: Henk de Koning

Ook dit jaar, zoals gebruikelijk aan het eind van het knotseizoen de vrijwilligersdag van HWL. Rond de 100 vrijwilligers hadden zaterdag 6 april de weg gevonden naar het Nationaal Landschap Centrum in Numansdorp.

Pubquiz

Ook nu was het weer gelukt uit eigen gelederen voor het amusement te zorgen: onze eigen medewerker terreinbeheer, Tim Jochems, zorgde voor het amusement in de vorm van een pubquiz. Uit de aanwezigen werden teams gevormd van 4-6 personen, die vervolgens vragen moesten beantwoorden over de politiek en geschiedenis, flora en fauna van ons eiland, en algemene kennis van muziek en actualiteit. Een amusante en zeer leerzame quiz, want niemand wist bijvoorbeeld dat de bijnaam van Goidschalxoord "Nazareth" was. En ook veel aanwezigen wisten nog niet dat Gerard Cox een lied over de Hoeksche Waard heeft gemaakt. Het deelnemen was natuurlijk belangrijker dan het winnen, maar uiteindelijk was er toch een winnend team (zie foto).

Bloemetje en boek

Er werden ook diverse vrijwilligers uit diverse afdelingen in het zonnetje en in de bloemen gezet en kregen ook het boekje "Vlerkenstreken" van de beroemde Hoekschewaardse vogelkenner en schrijver Gerard Ouweel. Als eerste die de bloemenhulde ontving was Joop

Het winnend pubteamquiz bestaande uit de bestuursleden v.l.n.r.: Ruud Horijon (communicatie), Henk Malta (milieu en planologie), Peter Kloot (penningmeester), Hilde Visscher (educatie).

Dijkshoorn, die afscheid nam als hoofdredacteur/opmaker van de Waardzegger. Zijn taak wordt overgenomen door Piet Schram. Inmiddels ex-bestuurslid Cees Mesker zette Kees van der Velde in

de bloemetjes gezet als dank voor zijn wekelijks werk voor het tuinonderhoud bij het NLC. Voor de 7-8 tuinmannen/vrouwen is hij het aanspreekpunt en hij zorgt voor aandacht bij het lief en leed in de groep.

En de winnaars zijn?

Cees Mesker zette ook Chiel Visser in de bloemetjes. Cees is terreinbeheerder van HWL en gaat met pensioen en draagt zijn taken gefaseerd over aan Chiel Visser (zie elders zijn introductie). Tenslotte werd Frank van Gessele door zijn opvolger Elza van Dorser in de bloemetjes gezet vanwege zijn afscheid als coördinator van de planten-werkgroep. Joop van den

Bloemenhulde voor v.l.n.r.: Frank van Gessele, Joop van den Berg, Kees van der Velde, Joop Dijkshoorn en Chiel Visser.

Cees Mesker stelt zijn opvolger voor.

Berg was zeer verheugd dat hij in de bloemen werd gezet vanwege zijn nooit aflatende creativiteit waar HWL en bezoekers van NLC en KP al jaren zoveel plezier beleven. Zijn laatste creatie, de bever bij NLC, trok ook weer heel veel aandacht en bewondering in de sociale media en in de pers.

Buffet

Daarna werd er nog uitvoerig nagepraat tijdens het zoals altijd weer heerlijke buffet en drankjes.

Oeverloop 2019, 30-8 t/m 1-9

M. Jongenengel

De Oeverloop is een populaire, stevige, maar vooral op gezelligheid gerichte wandeling, voor een gemêleerd gezelschap gedurende 3 dagen, waarbij de gehele omtrek van de Hoeksche Waardse Polder zo dicht mogelijk langs de oever wordt bewandeld.

Plusminus 30 km per dag in een stevig tempo (het is géén wedstrijd), over dijken, door natuurgebieden, wildernis, weilanden, slikken en schorren met prachtige natuur (voor een deel normaliter niet toegankelijk voor publiek). Meestal wordt er op de tweede dag ook een beperkte afstand door het water gelopen. Gestart en geëindigd wordt - elke dag opnieuw - vrij vroeg, in Oud-Beijerland bij ons gebouw het Nationaal Bezoekers Centrum Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland.

Dit kan natuurlijk niet voor niets, een financieel offer van totaal € 90,00 pp voor niet HWL leden en € 80,00 voor HWL leden is onvermijdelijk. Kinderen tot 16 jaar kunnen gratis mee.

Wat is o.a. inbegrepen?

- een aandeken
- vervoer van en naar NBC KP na en voor een etappe onderweg
- 3 x lunch
- 2 x avondeten
- ontbijt voor kampeersers

Wat dient u in elk geval zelf in te brengen?

Een stralend humeur en hulpvaardigheid jegens uw medewandelaars en een goede wandelconditie.

Mocht u mee willen doen of meer gedetailleerde informatie over de oeverloop willen, kijkt u dan op http://www.hwl.nl/files/documenten/Brochure_Oeverloop_2019.pdf of bel naar 06-20447480.

Direct inschrijven kan ook door de € 80,00 of € 90,00 over te maken op de ING rekening NL98 INGB 0009 0899 69 t.n.v. Vereniging Hoekschewaards Landschap, onder vermelding van de naam van de deelnemer. Daarnaast vragen we een e-mail te sturen naar Oeverloop@outlook.com waarin u wederom de naam van de deelnemer noemt, met voornaam, leeftijd, volledig adres, telefoonnummer en de laatste 4 cijfers van het door u gebruikte rekening.

Rest ons nog te vermelden, dat het aantal deelnemers beperkt is.

Joop's PRIKBORD

deadline kopij inleveren!

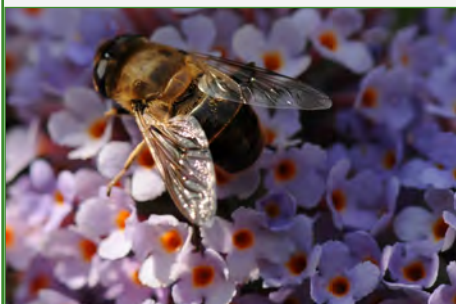
31 juli (herfstnummer)

30 okt (winternummer)

Voor de meest recente informatie kijken op www.hwl.nl

Verhuisd!
Jeugdnatuurdag is verhuisd naar juni!!

Wilde bijen in de Hoeksche Waard!

Als werkstuk voor zijn examen heeft **Wilson Westdijk**, scholier uit Maasdam, een opmerkelijk

rapport geschreven. Hierin staan alle bijensoorten beschreven, die in de Hoeksche Waard voorkomen. Hij komt tot 98 soorten! Hiervan staan er 14 op de Rode lijst. Het betreft 30% van alle soorten van Nederland. Een geweldige analyse in een tijd waarin we veel sombere berichten lezen over de bedreiging van de insecten in Nederland. Wilson benoemt ook

de bedreigingen van de Hoeksche Waard bijen, als intensieve landbouw, eutroficatie (teveel nutriënten in het water), achteruitgang van bloemensoorten, pesticiden en -opmerkelijk- de competitie met de honingbijen van de imkers! Aanbevelingen voor actie zijn allereerst nader onderzoek en vervolgens acties gericht op toename van de wilde bloemensoorten. U kunt het rapport lezen op www.hwl.nl.

Donderdag 30 mei Dauwtrappen op Hemelvaartsdag

05.00 uur
Einde Boonsweg nabij monument, Heinenoord
Aanmelden via excursies@hwl.nl

Maandag 3 juni Loop mee met een inventarisatie Plantenwerkgroep

19.30 uur
Apotheek, Standaardmolen 101, 3297 TL Puttershoek
Aanmelden via excursies@hwl.nl. Leden € 7,50, niet leden € 12,50

Zaterdag 8 juni Orchideeën kijken in de Argusvlinder

14.00 - 16.00 uur
Vanaf parkeerterrein korenmolen De Lelie, Molendijk 2, 3297 LC Puttershoek

Zaterdag 15 juni Jeugdnatuurdag

11.00 - 16.00 uur
NLC, Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp

Vrijdag 21 juni Midzomeravondwandeling

19.30 - 23.00 uur
Mestsilo aan de Lange Boomweg, Schuring / Numansdorp
Aanmelden via excursies@hwl.nl

Zaterdag 29 juni Sloopjesdag

Verzamelen tussen 13.30 - 14.00 uur
Kinderboerderij "De Bokkesprong", Mauritzstraat 30a, 3264 XK Nw-Beijerland

Zaterdag 6 juli Ontdek de Mariapolder, onbekend stukje Hoeksche Waard

13.00 - 16.00 uur
Jachthaven Strijensas, Sassendijk 6, 3292 LD Strijensas

Maandag 22 juli Loop mee met een inventarisatie Plantenwerkgroep

9.30 uur en 19.30 uur
Meeuwenoordseweg / Mariapolder, Strijen/Schenkeldijk

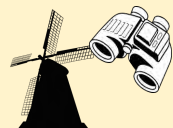
Vrijdag 30 augustus Nachtvinders kijken

21.00 - 24.00 uur
NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland

Vrijdag 30 augustus Oeverloop
t/m zondag 1 september

Verdere informatie op www.hwl.nl of bel naar 06-20447480.
De inschrijving is onlangs gestart!

Zondag 15 september Bezoek molen De Lelie en Argusvlinder

14.00 - 16.00 uur
Parkeerterrein korenmolen De Lelie, Molendijk 2, 3297 LC Puttershoek
Gratis i.v.m. Open Monumentendag

Zaterdag 28 september FruitSapdag

10.00 - 16.00 uur
Ritselaarsdijk, Westmaas / Strijen / Maasdam

Zaterdag 5 oktober Wandeling door Historisch Mijnsheerenland

14.00 - 16.00 uur
Etos / Wilhelminastraat 12, 3271 BZ Mijnsheerenland

Zondag 13 oktober Paddenstoelenexcursie in het Laningpark

14.00 - 16.00 uur
Parkeerplaats kerk Open Hof, W. van Vlietstraat 2a, 3262 EA Oud-Beijerland

Zaterdag 2 en zondag 3 november Tweedaagse openbare muizeninventarisatie

08.00 - 12.00 uur
NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland

De Hoekse Bijenkorf

**puur natuurlijke honing
uit eigen streek
koud geslingerd**

- In- en verkoop van honing
- Keurmeester
- Specialist bijenproducten
- Verhuur bijenvolken voor bestuiving

- Streek- en puurmarkten
- Verkoop van pro polis producten
- Certificaat erkend streekproduct
- Workshops
- Zwermverwijdering

Imker **FLIP WOLS** info@dehoeksebijenkorf.nl

06-21818946 Nassaulaan 140 3297BJ Puttershoek

www.dehoeksebijenkorf.nl/

Veel toepassingen met kunststof

Duurzame en krasvaste printproducten!
Producten: labels, certificaten, menukaarten, placemats, posters, point-of-sale, banners, displays, lichtboxen, wanddecoratie, bewegwijzering, enz.

Fotoproducten

Print uw mooiste momenten direct op kunstglas, kunststof, metaal of hout.
De fotoproducten zijn ook buiten geschikt.
Zo kunnen uw foto's binnen aan de wand maar bijvoorbeeld ook in uw tuin schitteren.

Zelfhechtende materialen

Quadraat print direct op zelfklevend vinyl met UV inkt waardoor de stickers voor binnen en buiten geschikt zijn.

Ook zijn zelfhechtende

materialen zonder

lijm mogelijk, zoals

Yupo Tako (zuignapjes

principe), statisch

papier en magneetfolie.

Direct printen op hout

Elk detail van het hout blijft zichtbaar!

Producten: foto op hout, kaarten, winkelinrichting, kastwanden, kastdeuren, ballies, tafelbladen, dienbladen, kruikjes, wanddecoratie, enz.

Veelzijdig met UV printen

- Uitstekende afdrukkwaliteit
- Onbeperkt aantal materialen
- Tot 4 cm dik
- Harde & flexibele materialen
- Geschikt voor binnen en buiten
- Kleurecht door UV bestendigheid
- Vrije vormen mogelijk
- Witte inkt voor speciale effecten
- Voordeliger door direct printen op het materiaal

www.quadraat.nl

QUADRAAT
PRINTMEDIA

Hergebruik van meubelen is ook van deze tijd. Als de basis nog goed is, waarom zou u dan nieuw kopen?

Wij stofferen, restaureren alle soorten zitmeubelen en hebben diverse soorten meubelstoffen en verschillende soorten leer op voorraad.

Vrijblijvend prijsopgave en altijd.....3 jaar

garantie.

Ophalen en terugbezorgen van uw meubelen doen wij met plezier en....GRATIS in Zuid-Holland-Zuid!

Om zelf te stofferen bestelt u de meubelstoffen via onze site www.doehetzelfvoordeel.nl

Kom langs op de Oostdijk 187 in Oud-Beijerland, tel: 0186-621 430 of neem contact op via www.dominikq.nl

Spreek online af bij kapsalon Capili en kies je eigen korting

Kijk op www.Capili.nl

Deze zomer genieten van een opgeruimde schuur, garage, zolder of caravan?

Laat mij het regelen!

Tel: 06 13193313

Mail: m.denboer@hartvoorregelen.nl

Neem nú een abonnement

Dichtbij af te halen

Mét verrassende recepten!

Geniet wekelijks van biologische groenten, fruit, aardappelen en spelpasta van boerderij Landzicht.

welkom bij de boer!

Kijk op onze site voor het actuele programma.

Landzicht biologisch
groentenabonnement.nl

Boerderij Landzicht
Mees en Ageeth Visser
Broekseweg 2a, 3291 LA Strijen
info@groentenabonnement.nl
www.groentenabonnement.nl

